

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Νεοελληνική Γλώσσα

Β΄ Γυμνασίου

Τίτλος:

«Φίλοι για πάντα»

Συγγραφή: ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΚΡΗΣ

Εφαρμογή: ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΚΡΗΣ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2015

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνος υπο-ομάδας εργασίας λογοτεχνίας: Βασίλης Βασιλειάδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

A. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Φίλοι για πάντα

Εφαρμογή σεναρίου

Ελευθέριος Βεκρής

Δημιουργία σεναρίου

Ελευθέριος Βεκρής

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

Τάξη

Β΄ Γυμνασίου

Σχολική μονάδα

Πρότυπο Πειραματικό Γυμνάσιο Αναβρύτων

Χρονολογία

04-12-2014 έως 09-01-2015

Διδακτική/θεματική ενότητα

3η ενότητα: Φίλοι για πάντα. Μέρος Ε: Δραστηριότητες παραγωγής λόγου.

2η ενότητα: Ζούμε με την οικογένεια. Μέρος Β2: Οι Χρόνοι του ρήματος.

Διαθεματικό

Ναι

Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα

Ι. Φιλολογικής ζώνης

Νεοελληνική Λογοτεχνία

Χρονική διάρκεια

6 διδακτικές ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής, αίθουσα πολλαπλών χρήσεων.

Εκτός σχολείου: μουσείο, θέατρο, κινηματογράφος, γειτονιά κλπ.

II. Εικονικός χώρος: ηλεκτρονικό ταχυδρομείο.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Απαιτείται ο/η εκπαιδευτικός:

- να είναι στοιχειωδώς εξοικειωμένος/η με την ομαδοσυνεργατική μέθοδο,
- να είναι σε θέση να χειρίζεται την πλατφόρμα Wiki,
- να είναι διατεθειμένος/η να δώσει περισσότερο χρόνο στη δημιουργικότητα των μαθητών/τριών.

Οι μαθητές/τριες να έχουν, έστω και ελάχιστη, εξοικείωση με την ομαδική εργασία. Δεν είναι αναγκαίο να είναι καλοί χειριστές των λογισμικών που αξιοποιούνται, γιατί για τα πρώτα παραδοτέα είναι ελάχιστα τα εργαλεία που χρειάζονται και εξάλλου προβλέπεται επίδειξη των βασικών εντολών πριν την εργασία. Είναι όμως χρήσιμο να έχουν όχι μόνο προσωπικό υπολογιστή αλλά και σύνδεση στο διαδίκτυο. Αν αυτή η προϋπόθεση δεν πληρείται, μπορούν να αξιοποιηθούν οι υποδομές της σχολικής μονάδας.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Ελευθέριος Βεκρής, Φιλία για πάντα, Νεοελληνική Γλώσσα Β΄ Γυμνασίου, 2013.

Το σενάριο αντλεί

- Κενώ, Ραιημόν.1984. Ασκήσεις Ύφους. Μτφρ. Αχιλλέας Κυριακίδης. Αθήνα: Ύψιλον.
- Καραβίτη, Τζ., Σακατζής, Δ. και Πην. Χατζηδημητρίου. 2004. «Το Πορτοκάλι με την Περόνη»: υλικό εργασίας. Θεατρικές ασκήσεις και δημιουργικές δραστηριότητες. Αθήνα: Πανελλήνιο Δίκτυο για το Θέατρο στην Εκπαίδευση.

Β. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στο παρόν σενάριο αξιοποιείται το θέμα της φιλίας, που παρουσιάζει για τους εφήβους μεγάλο ενδιαφέρον. Οι έφηβοι διαθέτουν πολλές εμπειρίες που μπορούν να αποτελέσουν βάση για την παραγωγή λόγου. Η αφήγηση βιωμένων, «ρεαλιστικών», «μυθοπλαστικών» ή «ιστορικών» συμβάντων, σύμφωνα με την ορολογία τη σχολικής γραμματικής (Χατζησαββίδης & Χατζησαββίδου 2011:177), προσφέρεται ως δραστηριότητα με σκοπό την παραγωγή αφηγηματικού λόγου, για τις ανάγκες του οποίου καλούνται οι μαθητές/τριες να συνειδητοποιήσουν τη σημασία των ρηματικών χρόνων και να τους αξιοποιήσουν στην παραγωγή του δικού τους κειμένου. Στο συγκεκριμένο σενάριο αξιοποιείται γλωσσικό και εικονιστικό υλικό από το διαδίκτυο, ως έναυσμα δημιουργικής, ελεύθερης γραφής, καθώς επίσης και οι ασκήσεις ύφους του Ρ. Κενώ – κατά τούτο διαφοροποιείται από το συνταγμένο σενάριο – που σχετίζονται με τους χρόνους του ρήματος. Το υλικό μπορεί να αναζητείται κάθε φορά μετά από έρευνα του διδάσκοντος και των μαθητών/τριών.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Η έμφαση που δίνεται με το παρόν σενάριο στην παραγωγή λόγου μέσω πρακτικών δημιουργικής γραφής στηρίζεται στις εξής παραδοχές:

1. Η παραγωγή λόγου συχνά στη σχολική πρακτική μετατρέπεται σε αναπαραγωγή του λόγου των κειμένων που παρατίθενται στο Α΄ μέρος κάθε ενότητας του εγχειριδίου. Οι μαθητές/τριες ερανίζονται απόψεις, κρίσεις, πληροφορίες από τα κείμενα που τους δίνονται και τα αξιοποιούν ως υλικό για την παραγωγή των δικών τους κειμένων. Τα κείμενα στο μάθημα της Νεοελληνικής Γλώσσας λειτουργούν ως «δεξαμενή» υλικού από το οποίο αντλούν οι μαθητές ό,τι κρίνουν κατάλληλο για τη δραστηριότητα που τους ζητείται (Χαραλαμπίδης & Χατζησαββίδης 1997:26-27).
2. Η παραγωγή λόγου συχνά αποσυνδέεται από τους στόχους των άλλων μερών της ενότητας. Το γλωσσικό φαινόμενο που αποτελεί στόχο της διδασκαλίας του Β΄ μέρους δεν έχει συνάφεια με τις δραστηριότητες παραγωγής λόγου που υπάρχουν στο Ε΄ μέρος. Η αποσπασματικότητα στη διδασκαλία της γλώσσας, που έχει παρατηρηθεί στο παρελθόν ως ένα από τα προβληματικά χαρακτηριστικά του μαθήματος (Κατσαρού 2004), δεν αποφεύγεται και στα εκπαιδευτικά βιβλία που χρησιμοποιούνται μέχρι σήμερα (Βεκρής 2009: 16-20).
3. Οι δραστηριότητες δημιουργικής γραφής έχουν ταυτισθεί με το μάθημα της Λογοτεχνίας, ενώ στο μάθημα της Νεοελληνικής Γλώσσας οι δραστηριότητες αφορούν στην εξάσκηση των μαθητών/τριών σε κυρίαρχες, «εξουσιαστικές» – θα έλεγε κανείς – πρακτικές λόγου, όπως ρητορικές ασκήσεις, εριστικούς διαλόγους (debate) στον προφορικό λόγο, άρθρα, επιστολές, και εκφωνούμενα γραπτά κείμενα (ομιλίες, εισηγήσεις κ.λπ.) στον γραπτό λόγο.

Με το σενάριο επιχειρείται η διδασκαλία των ρηματικών χρόνων μέσω δημιουργικών δραστηριοτήτων ακριβώς για να ξεπεραστούν, κατά το δυνατόν, οι παραπάνω προβληματικές παραδοχές. Με ασκήσεις δημιουργικής γραφής, που αφορούν στην παραγωγή αφηγηματικών κειμένων, οι μαθητές/τριες με παιγνιώδεις, συνεργατικούς και ευφάνταστους τρόπους μπορούν να προσεγγίσουν και να συνειδητοποιήσουν τη χρήση των ρημάτων και τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν στην κλίση τους.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Με το σενάριο αυτό δεν υπήρχε σαφής γνωστικός στόχος. Δεν υπάρχει ένα συγκεκριμένο περιεχόμενο περί φιλίας το οποίο κρίνεται σκόπιμο να αφομοιώσουν οι μαθητές/τριες. Ωστόσο, μέσα από τις εικόνες αναδύθηκε ως θέμα: «η φιλία μέσα στην ετερότητα». Οι μαθητές κλήθηκαν:

- να συνειδητοποιήσουν δικές τους απόψεις και στάσεις περί φιλίας και να τις εμπλουτίσουν μέσα από τον διάλογο που θα αναπτυχθεί μέσα στην τάξη·
- έννοιες όπως αγάπη, ανιδιοτέλεια, αμοιβαιότητα, συνεργασία, αλληλεγγύη, υστεροβουλία, σκοπιμότητα, επιβουλή κ.λπ. αναμένεται να αποτελέσουν λέξεις-κλειδιά για τη σκέψη των μαθητών/τριών.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Οι μαθητές/τριες κλήθηκαν να παραγάγουν αφηγηματικά κείμενα αξιοποιώντας κάθε φορά διαφορετικές χρονικές βαθμίδες και ποιόν ενέργειας. Στην προσπάθειά τους να δημιουργήσουν τις ιστορίες:

- αξιοποίησαν γνώσεις για τους χρόνους των ρημάτων·
- συνειδητοποίησαν και ξεπέρασαν προβλήματα κυρίως ως προς την ακολουθία των χρόνων·
- συνειδητοποίησαν τη λειτουργική σημασία των χρόνων στην αφήγηση σε συνδυασμό με το ποιόν ενέργειας, κυρίως δε χρόνων που δεν είναι συνήθεις στην αφήγηση (Μέλλοντας, συντελικοί χρόνοι)·
- εξοικειώθηκαν με στοιχεία ύφους που συνδέονται με τη χρήση των ρηματικών καταλήξεων και των χρόνων·
- ασκήθηκαν στις τεχνικές της αφήγησης και με τα είδη της (ρεαλιστική, μυθοπλαστική, ιστορική).

Γραμματισμοί

Γλωσσικός γραμματισμός

Τα αφηγηματικά κείμενα που δημιουργούν οι μαθητές/τριες, αποτελούν συμβάντα γραμματισμού. Παράγουν κείμενα, προφορικά ή γραπτά, εντός επικοινωνιακού πλαισίου. Οι μαθητές/τριες καλούνται να αφηγηθούν ως εξωτερικοί ή εσωτερικοί αφηγητές με συγκεκριμένη ταυτότητα. Μέσα από τη διαδικασία αυτή συνειδητοποιούν ότι η παραγωγή ενός κειμένου δεν είναι μια αποπλαισιωμένη, εν κενώ, διαδικασία, αλλά αποτελεί τοποθετημένη κοινωνικά πρακτική.

Οι μαθητές λοιπόν ξεκινούν από το λεξικογραμματικό επίπεδο του κειμένου, όπου θα πρέπει να κάνουν τις κατάλληλες επιλογές, και φτάνουν στο σημασιολογικό και συγκεκριμένο επίπεδο, ώστε να είναι το κείμενο τους συνεκτικό. Τέλος, οι μαθητές/τριες εξοικειώνονται με το γένος της αφήγησης και μέσω αυτού προσεγγίζουν τη λογοτεχνία, αφού οι μαθητές/τριες καλούνται να γράψουν μια μικρή ιστορία.

Οπτικός γραμματισμός

Επειδή η δραστηριότητα στηρίζεται στην αξιοποίηση εικονιστικού υλικού, δίνεται η δυνατότητα στους μαθητές να αναπτύξουν δεξιότητες ανάλυσης και ερμηνείας εικονιστικών κειμένων. Να προσέχουν δηλαδή, την οπτική γωνία στην εικόνα, την εστίαση, το βάθος, τις συνυποδηλώσεις, τις κοινωνικές διαστάσεις.

Ψηφιακός γραμματισμός

Οι μαθητές/τριες εξοικειώνονται:

- με την παραγωγή λόγου σε επεξεργαστή κειμένου·
- με την περιήγηση και εξερεύνηση στο διαδίκτυο.

Διδακτικές πρακτικές

Με το σενάριο δόθηκε η δυνατότητα στους μαθητές/τριες:

- να εξοικειωθούν με τον λόγο και τη γραφή και να ανακαλύψουν προσωπικούς τρόπους γραφής·

- να αλλάξουν στάση (επί το θετικότερο) απέναντι στα δικά τους γραπτά·
- να αυτενεργήσουν και να επινοήσουν αφηγήσεις με μεγάλο βαθμό ελευθερίας·
- να συνεργασθούν με τους συμμαθητές τους εντός και εκτός τάξης·
- να αναπτύξουν ομαδοσυνεργατικές δεξιότητες·
- να αναστοχασθούν σχετικά με τα τελικά προϊόντα τους και
- να κρίνουν βάσει κριτηρίων τις δημιουργίες των άλλων ομάδων (ετεροαξιολόγηση).

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Η παραγωγή λόγου συχνά είναι αποπλαισιωμένη, εν κενώ, διαδικασία, μακριά από τα βιώματα του μαθητή, ο οποίος καλείται να αφομοιώσει «κυρίαρχα», ανοίκεια κειμενικά είδη. Από την άλλη, ως εκπαιδευτικός της πράξης, θεωρώ πως δεν πρέπει να υπάρχουν στεγανά μεταξύ του μαθήματος της Λογοτεχνίας και της Νεοελληνικής Γλώσσας, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν είναι διακριτά: Η Νεοελληνική Γλώσσα μπορεί να «εγκολπώνεται» λογοτεχνικά εργαλεία, όπως και το μάθημα της Λογοτεχνίας εμπλουτίζεται από τη βαθύτερη κατανόηση των γλωσσικών φαινομένων (ΥΠΠΠ, 2012: 13-14). Οι ασκήσεις δημιουργικής γραφής, τα θεατρικά παιχνίδια, οι εικαστικές τέχνες, μπορούν να αποτελέσουν πολύ καλό και αποτελεσματικό εκπαιδευτικό υλικό για την προσέγγιση των γλωσσικών φαινομένων.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το σενάριο εστιάζεται στην παραγωγή λόγου. Προϋποθέτει ότι τις προηγούμενες ώρες οι μαθητές έχουν εξοικειωθεί με τις εγκλίσεις-τροπικότητες και τους χρόνους των ρημάτων και ότι έχουν αναλυθεί κείμενα των ενοτήτων 2 και 3 του σχολικού βιβλίου. Θα μπορούσε το σενάριο να ενταχθεί στη 2η ενότητα, στην οποία, σύμφωνα

με το Α.Π., προβλέπεται η διδασκαλία των χρόνων του ρήματος, αλλά για λόγους ισόρροπης κατανομής της «διδασκτέας ύλης» εντάσσεται στην 3η ενότητα – διαφορετικά η 2η ενότητα απαιτεί υπερβολικά μεγάλο διδακτικό χρόνο. Οι φωνές των ρημάτων, των οποίων η διδασκαλία προβλέπεται στην 3η ενότητα, μπορούν να ενταχθούν στην 4η ενότητα, σε συνδυασμό με τις διαθέσεις και την ενεργητική και παθητική σύνταξη. Η λειτουργική και επικοινωνιακή προσέγγιση των γλωσσικών φαινομένων συχνά δε συμφωνεί με μια «σειραϊκή», παραδοσιακή αντίληψη για τη διδασκαλία των γλωσσικών φαινομένων.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Οι μαθητές αξιοποίησαν κυρίως το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο για να ανταλλάξουν κείμενα που επεξεργάζονταν μεταξύ τους και κάποιοι για να μου τα αποστείλουν σε ψηφιακή μορφή. Κάποιοι, τέλος, αξιοποίησαν το «τάμπλετ», για να δακτυλογραφούν το κείμενό τους στο πλαίσιο της ομαδικής εργασίας τους.

Κείμενα

- Κενώ, Ραιημόν. 1984. Ασκήσεις Ύφους. Απόδοση: Αχιλλέας Κυριακίδης. Αθήνα: Ύψιλον.
- Εικονιστικό υλικό από το διαδίκτυο.

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

1ο δίωρο

Ως έναυσμα για την αισθητική αποτίμηση των ρηματικών χρόνων και της σημασίας τους στην αφήγηση, αξιοποίησαν τις «Ασκήσεις ύφους» του Ραιημόν Κενώ. Δόθηκαν σε ομάδες μαθητών τα κείμενα του Κενώ, ένα σε κάθε ομάδα. Οι μαθητές διάβασαν τα σχετικά κείμενα και συζήτησαν τις σημασιολογικές και αισθητικές διαφορές των κειμένων με τη βοήθεια ενός [φύλλου εργασίας](#). Οι μαθητές αξιοποίησαν συγχρόνως και τη σχολική τους γραμματική (Χατζησαββίδης & Χατζησαββίδου 2011). Τα κύρια

ερωτήματα ήταν:

- *Ποιος ρηματικός χρόνος αξιοποιείται στο συγκεκριμένο αφηγηματικό κείμενο;*
- *Τι δηλώνει ο συγκεκριμένος χρόνος σε σχέση με την χρονική στιγμή της εκφώνησης του λόγου;*
- *Ποια συναισθήματα σας προκαλεί η εκτεταμένη χρήση του συγκεκριμένου χρόνου; (π.χ. μελαγχολία για κάτι που έχει γίνει, νοσταλγία, ατμόσφαιρα μυστηρίου, δραματική ένταση κ.ά.)*
- *Να μετατρέψετε τον χρόνο του ρήματος σε ..... Ποιες αλλαγές παρατηρείτε;*

Οι ερωτήσεις που δυσκόλεψε περισσότερο τους μαθητές ήταν οι δύο τελευταίες, γιατί δεν μπόρεσαν να εντοπίσουν και να εκφράσουν τα συναισθήματα που τους προκαλούσαν τα συγκεκριμένα αφηγήματα. Σ' αυτό δεν βοήθησαν κάποια από τα αφηγήματα του Κενώ που θα μπορούσε να τα χαρακτηρίσει κανείς σουρεαλιστικά. Ακολούθησε η ανακοίνωση των αποτελεσμάτων από κάθε ομάδα στην ολομέλεια της τάξης, συζήτηση και καταγραφή συμπερασμάτων. Ωστόσο, η όλη διαδικασία βοήθησε τους μαθητές να συνειδητοποιήσουν άλλες κειμενικές διαστάσεις των ρηματικών χρόνων που με την φορμαλιστική προσέγγιση δεν είχαν μέχρι εκείνη τη στιγμή συνειδητοποιήσει.

2ο δώρο

Στη συνέχεια δόθηκε στους μαθητές δραστηριότητα δημιουργικής γραφής με βάση εικονιστικό υλικό. Οι μαθητές του Γυμνασίου ήταν ενήμεροι για την κλίση των ρημάτων και την αισθητική τους διάσταση. Δόθηκε σε κάθε ομάδα μαθητών από ένα [φύλλο εργασίας](#) το οποίο περιέχει μια εικόνα και οδηγίες για τη δραστηριότητα ως εξής:

ΑΣΚΗΣΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΓΡΑΦΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΗΒΙΚΗ ΦΙΛΙΑ

ΟΜΑΔΑ Χ

1. Παρατηρήστε την ακόλουθη φωτογραφία και συζητήστε με την ομάδα σας σχετικά με τον τόπο, τον χρόνο, τα πρόσωπα και τα γεγονότα της φωτογραφίας.
2. Υποθέστε τα συναισθήματα των προσώπων και συσχετίστε τα με ανάλογες καταστάσεις που έχετε βιώσει ή γνωρίζετε.
3. Δώστε μια λεζάντα στη φωτογραφία.
4. Γράψτε με την ομάδα σας «τη μικρή ιστορία της φωτογραφίας».

Επιλογές:

- Μπορείτε να υποθέσετε ό,τι προηγήθηκε από τη στιγμή που απεικονίζεται στη φωτογραφία.
  - Μπορείτε να δώσετε τη δική σας συνέχεια στα γεγονότα, το δικό σας τέλος.
  - Η αφήγηση μπορεί να γίνει σε πρώτο, δεύτερο ή τρίτο πρόσωπο, ανάλογα με την οπτική γωνία που θα επιλέξετε ως αφηγητές.
  - Μπορείτε να επιλέξετε συγκεκριμένο κειμενικό είδος (επιστολή, αυτοβιογραφία, ημερολόγιο, συνέντευξη, διήγημα, παραμύθι, άλλο).
5. Για την αφήγησή σας να αξιοποιήσετε κυρίως τον (χ) ρηματικό χρόνο .
  6. Δώστε έναν τίτλο στην ιστορία σας.

Η παραπάνω δραστηριότητα πραγματοποιήθηκε στο δεύτερο δίωρο. Οι μαθητές/τριες χωρισμένοι/ες σε ομάδες των τριών/τεσσάρων ατόμων εργάστηκαν με βάση το φύλλο εργασίας, που περιέχει μία εικόνα και τις οδηγίες. Είχαν δοθεί εκ των προτέρων και τα [κριτήρια αξιολόγησης](#), ώστε να λειτουργήσουν ως προσανατολισμός στην εργασία τους (βλ. φύλλα εργασίας).

Οι μαθητές εργάστηκαν με προθυμία και με ευχάριστη διάθεση. Κάποιες ομάδες με θαυμαστή ευκολία ολοκλήρωσαν τη δραστηριότητα στο δίωρο και

ανκοίνωσαν τα αποτελέσματα (δύο ομάδες). Ωστόσο, η δραστηριότητα δεν ολοκληρώθηκε από όλες τις ομάδες στο πλαίσιο του δίωρου, αλλά όλες οι ομάδες είχαν καταλήξει στα βασικά σημεία του κειμένου που θα συνέτασσαν. Οι ομάδες που δεν το ολοκλήρωσαν ανέλαβαν διά του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου να συνεργασθούν και να το ολοκληρώσουν.

3ο δίωρο

Στο επόμενο δίωρο, μετά τις διακοπές των Χριστουγέννων, η κάθε ομάδα παρουσίασε το κείμενο της και δέχτηκε τις παρατηρήσεις των άλλων ομάδων, ώστε να ενσωματώσει όσες από αυτές βελτιώνουν το κείμενό τους. Καταγράφηκαν ιδέες για καλύτερη αξιοποίηση των ρηματικών χρόνων και οι μαθητές της κάθε ομάδας ανέλαβε να ενσωματώσει τις παρατηρήσεις που βελτιώνουν το κείμενό τους.

Οι ομάδες προέβαλαν το τελικό τους κείμενο και το παρουσίασαν στην τάξη. Οι ομάδες, με βάση τα κριτήρια αξιολόγησης, αυτοαξιολογήθηκαν. Τα κείμενα θα αναρτηθούν στην ιστοσελίδα του σχολείου. Η μεσολάβηση των διακοπών σε συνδυασμό με τις αλληπάλληλες απώλειες ωρών στη συνέχεια λόγω δραστηριοτήτων και εκλογών δεν συνέβαλε στην καλύτερη ολοκλήρωση της δραστηριότητας.

Ακολουθούν τεκμήρια από τις εργασίες των ομάδων:

Β. Σε χρόνο Αόριστο

Η Βασιλική και η Χρυσούλα ήταν παιδικές φίλες. Δυστυχώς, αναγκάστηκαν να χωρίσουν εξαιτίας ενός φυλετικού πολέμου. Από τότε δεν ξαναβρέθηκαν ποτέ. Ωστόσο, ποτέ δεν ξέχασε η μια την άλλη και συντροφιά τους κρατούσε μια παλιά φωτογραφία που είχαν τραβήξει λίγο πριν ξεσπάσει ο πόλεμος. Οι δυο φίλες ξαναβρέθηκαν μετά από πολλά χρόνια σε ένα γηροκομείο. Δεν αναγνώρισε όμως η μια την άλλη. Αφορμή της επανένωσής τους ήταν η φωτογραφία που είχαν.

Κάθησαν τυχαία στον ίδιο καναπέ και άρχισαν να συζητούν για τις παλιές τους αναμνήσεις τους. Η Βασιλική καθώς και η Χρυσούλα έβγαλαν από την τσάντα τους τη φωτογραφία ώστε να την δείξουν η μια στην άλλη. Ξαφνικά κατάλαβαν, όταν είδε η μια την φωτογραφία της άλλης πως βρήκαν το πρόσωπο για το οποίο πονούσαν τόσα χρόνια. Από τη συγκίνηση αγκαλιάστηκαν σφιχτά και υποσχέθηκαν η μια στην άλλη πως δεν θα ξαναχάνονταν για την υπόλοιπη διάρκεια της ζωής τους.

Όμως η Βασιλική μετά από τρία χρόνια έπαθε άνοια και δεν θυμόταν την Χρυσούλα. Η Χρυσούλα προσπαθούσε συνέχεια να θυμίσει στην Βασιλική ποια ήταν αλλά δεν τα κατάφερνε. Ήταν πια πολύ αργά. Η Χρυσούλα έκανε μια τελευταία προσπάθεια δείχνοντας την παλιά φωτογραφία. Τα μάτια της Βασιλικής γέμισαν δάκρυα, η μνήμη της είχε επανέλθει.

Τέλος τράβηξαν μια καινούργια φωτογραφία για να αντικαταστήσουν την παλιά και για να θυμούνται όλα αυτά που είχαν περάσει μαζί.

Από τους: Σ. Σ., Κ. Τ., Φ. Τ. ΚΑΙ Γ. ΤΖ.

Γ. Σε χρόνο Παρακείμενο

Όνειρα και αναμνήσεις σε ένα παλιό παγκάκι

Τους έχουν λείψει τα μακρόωρα παιχνίδια και γέλια της παιδικής τους ηλικίας. Δεν έχουν δει ο ένας τον άλλο από τότε που ο καθένας ακολούθησε το δικό του μονοπάτι της ζωής. Ο Σταμάτης έχει να πατήσει το πόδι του στην πατρίδα για χρόνια και έχει φτιάξει τη δική του

οικογένεια στην Αυστραλία. Ο Θωμάς έχει γυρίσει τον κόσμο μέσα από το φινιστρίνι του. Ο Αποστόλης δεν έχει αλλάξει καθόλου, ποτέ δεν μεγάλωσε! Ο Πάνος, που δεν τα έπαιρνε τα γράμματα, έχει γίνει, όπως πάντα ονειρευόταν, μηχανικός αυτοκινήτων. Ο Ζήσης, έχοντας κληρονομήσει μεγάλη περιουσία από τον παππού του, έχει αφοσιωθεί στην τέχνη, στην ποίηση. Τέλος, ο Γρηγόρης δεν στάθηκε τυχερός στη ζωή. Μετά από εκείνη την φονική πυρκαγιά, έχει γίνει γλυκιά ανάμνηση.

Οι έξι, πέντε πια, φίλοι έχουν να βρεθούν 22 χρόνια. Μέσα σε μια ατμόσφαιρα συγκίνησης και νοσταλγίας, πέντε χαμόγελα και μια όμορφη, θολή ανάμνηση αποτυπώνονται στον σκονισμένο φακό του παρελθόντος.

Από τους μαθητές Φ. Χ., Ε. Ρ., Φ. Π., Θ. Ρ.

Δ. Σε χρόνο Παρατατικό

Μια μικρή ιστορία της φωτογραφίας

Οι δυο κοπέλες ξεκινούσαν να πάνε έναν περίπατο στο όμορφο πυκνό δάσος της Νέας Πεντέλης και να κάνουν ένα πικνίκ.

Καθώς έφταναν στο βουνό, αποφασίζουν να τραβούν φωτογραφίες με φόντο τη δύση του ηλίου. Καθως τραβούσαν φωτογραφίες, θυμούνταν τα νόστιμα σάντουιτς και το μπριζολάκια που είχαν φέρει για φαγητό.

Λίγο μετά, ενώ έτρωγαν τα σάντουιτς, έψαχναν τα μπριζολάκια. Ήταν όμως άψητα. Τα κορίτσια τότε έψαχναν για να ανάψουν φωτιά για να τα ψήσουν. Έβρισκαν μερικά ξερά κλαριά και φύλλα, άναβαν φωτιά και έψηναν τις μπριζόλες.

Τέλειωναν το φαγητό, όταν πήραν την απόφαση να κάνουν έναν περίπατο στο δάσος. Ζετοίμαζαν τα πράγματά τους και φεύγουν. Καθώς προχωρούσαν, ερχόταν μυρωδιά παό καάτι καμένο. Χωρίς να το πολυσκεφτούν, στρέφονται προς το μέρος που είχαν ανάψει τη φωτιά και διακρίνουν, καθώς πλησίαζαν, τον καπνό...

Ι.Φ., Β.Χ., Μ.Τ., Λ.Β.

Σε χρόνο ενεστώτα

“Τα άσχημα σιδεράκια”

Οι μέρες στο σχολείο της Άννις περνούν όλες δύσκολα. Τα παιδιά της συμπεριφέρονται με παράξενο τρόπο. Τα περισσότερα δεν της μιλάνε, γελούν πίσω της και κάνουν πλάκα με εκείνη. Και οι υπόλοιποι, απλά αδιαφορούν. Σαν αυτούς είναι και ο Μάρκος με την Ιωάννα, που απλά την κοιτάνε απο μακριά στο τέλος του διαδρόμου, με συμπόνια και λύπη.

Και όσο ο καιρός περνάει, η κατάσταση αυτή χειροτερεύει. Μια μέρα που το σχολείο επισκέπτεται το γειτονικό πάρκο, η Άννι, όπως και σε κάθε άλλη εκδρομή, κάθεται σε ένα παγκάκι μακριά απο τους άλλους.

Και τότε, ξαφνικά μια παρέα παιδιών την πλησιάζουν. Και αρχίζουν να γελούν εις βάρος της, μόνο και μόνο επειδή φοράει σιδεράκια και δείχνει άσχημη, λένε. Που, στο κάτω κάτω, είναι προσωρινά σιδεράκια, και τίποτα παραπάνω! Η, μάλλον, για τα εκείνα τα

παιδιά είναι κάτι παραπάνω απο απλά σιδεράκια και, μάλιστα, πρέπει να είναι τόσο σημαντικά που άξιζαν τις κοροϊδίες... Η Άννι νιώθει απαίσια... Μπορεί να είχε συνηθίσει τις προσβολές, ακόμα και μπροστά της, αλλά τώρα ήταν χειρότερα από κάθε άλλη φορά.

Μέχρι που συμβαίνει κάτι απρόσμενο. Ο Μάρκος δεν είναι από τα παιδιά που την κοροϊδεύουν. Την υποστηρίζει και προσπαθεί να εξηγήσει στους άλλους να μην την κρίνουν από την εμφάνισή της, και ότι η συμπεριφορά τους είναι απαράδεκτη, και δεν σταματάει, ούτε κι όταν η προσοχή και τα σχόλια στρέφονται πάνω του. Πλησιάζει την Άννι και κάθεται δίπλα της. Της σκουπίζει τα δάκρυα και την παρηγορεί, μέχρι να ηρεμήσει.

Από εκείνη την ημέρα έγιναν αχώριστοι. Οι δυό τους, μαζί με την Ιωάννα αποτελούν μία παρέα. Και τα άλλα παιδια του σχολείου σταματούν τις κοροϊδίες. Γιατί πλέον οι τρεις αυτοί φίλοι δεν είναι μόνο παρέα... Είναι μια ομάδα, και είναι φίλοι.

Μ.Μ., Μ.Στ. και Ε.Τσ.

Σε χρόνο Υπερσυντέλικο

Δυο φίλοι ξανσυναντιούνται

Πριν από 9 χρόνια η Άννα πήγαινε σε ένα σχολείο στην Αθήνα. Είχε ένα πολύ καλό φίλο τον Γιώργο. Κάθε μέρα συναντιόντουσαν και έπαιζαν μαζί κάθε λογής παιχνίδια. Ξαφνικά, μια μέρα, ο πατέρας της Άννας δέχτηκε ένα τηλεφώνημα από την αδελφή του που έμενε στην Αμερική. Είχε τραυματιστεί πολύ σοβαρά σε ένα τροχαίο δυστύχημα και έπρεπε να πάει εκεί για να τη βοηθήσει, καθώς ήταν ένας πολύ επιτυχημένος χειρουργός. Έτσι, τελείωσαν αυτά τα μαγικά χρόνια του δημοτικού με τον Γιώργο για την Άννα.

Μετά από 5 χρόνια η αδελφή του πατέρα της Άννας ανάρρωσε πλήρως από το ατύχημα και σωματικά αλλά και ψυχολογικά. Η Άννα ήλπιζε ότι θα γυρνούσαν στην Ελλάδα και επιτέλους θα ξαναέβλεπε τον τρισαγαπημένο της Γιώργο. Όμως, το όνειρό της δεν μπορούσε να πραγματοποιηθεί ακόμα, καθώς ο πατέρας της είχε βρει μια πολύ καλή δουλειά ως καθηγητής ενός Πανεπιστημίου Ιατρικής και η μητέρα της είχε πετύχει ως καθηγήτρια ιστορίας σε ένα ιδιωτικό σχολείο.

Η Άννα μετά από δύο χρόνια άρχισε να κάνει έντονη χρήση ενός chat room. Εκεί γνώρισε ένα πολύ συμπαθητικό αγόρι με όνομα: George1996. Δεν μπορούσε να το πιστέψει. «Λες να είναι ο γνωστός George;», ρώταγε τον εαυτό της κάθε μέρα.

Μια μέρα βρήκε το θάρρος και τον ρώτησε: «Μήπως, όταν ήσουν μικρός σε ηλικία περίπου 8, έχασες μία πολύ καλή φίλη την Άννα η οποία έφυγε στην Αμερική;» Η καταφατική απάντηση συγκλόνισε την Άννα. Αποφάσισε να ζητήσει από τον πατέρα της να την αφήσει να ταξιδέψει στην Ελλάδα ώστε να ειδωθεί με τον καλό της φίλο.

Έτσι η ιστορία των δύο φίλων είχε ξαναρχίσει...

Ν.Π. Μ.Χ. Κ.Φ.

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Παρατίθενται: α) Το φύλλο εργασίας για το 1ο δίωρο και β) ένα φύλλο εργασίας για το 2ο δίωρο, ενώ στο Παράρτημα παρατίθεται το υπόλοιπο εικονιστικό υλικό για τις υπόλοιπες ομάδες. Στο φύλλο εργασίας κάθε ομάδας υπάρχει διαφορετική φωτογραφία (βλ. Εικόνες από Τεκμήρια) και διαφορετικός ρηματικός χρόνος που ζητείται από τους μαθητές/τριες να χρησιμοποιήσουν κατά κύριο λόγο.

Η επιλογή των εικόνων έχει γίνει με κριτήριο το φύλο, τη φυλή και την κοινωνική ομάδα (π.χ. ΑΜΕΑ) καθώς και το πλαίσιο (παρέα, σχολείο, διαδίκτυο κ.λπ.)

Φύλλα εργασίας

Φύλλα εργασίας για το 1ο δίωρο

ΟΜΑΔΑ Α . Σε χρόνο Αόριστο

"Έγινε μεσημέρι. Οί επιβάτες ανέβηκαν στο λεωφορείο. Στριμωχτήκαμε. "Ένας νεαρός φόρεσε στο κεφάλι ένα καπέλο, που περιτριγυρίστηκε από ένα κορδόνι αντί για μια κορδέλα. Ο λαιμός του μάκρυνε. Διαμαρτυρήθηκε κατά του διπλανού του γιατί, καθώς είπε, τον εσπρωξε. Μόλις αντιλήφθηκε ένα κάθισμα ελεύθερο, έτρεξε προς τα κεί και κάθισε. Τόν αντιλήφθηκα αργότερα, μπροστά στο σταθμό Σαίν Λαζάρ. Φόρεσε ένα παλτό. "Ένας φίλος του πού βρέθηκε εκεί του έδωσε αυτή τη συμβουλή: χρειάστηκε να ράψει ένα πρόσθετο κουμπί.

ΟΜΑΔΑ Β Σε χρόνο Ενεστώτα

Τα μεσημέρια, η ζέστη απλώνεται γύρω στα πόδια των επιβατών λεωφορείου. Ένα ήλιθιο κεφάλι, τοποθετημένο πάνω σ' ένα μακρύ λαιμό και στολισμένο μ' ένα γελοίο καπέλο, παίρνει φωτιά και πυροδοτεί τον τσακωμό. Ο οποίος, άλλωστε, ξεθυμαίνει γρήγορα λόγω της πολύ βαριάς ατμόσφαιρας, που δεν επιτρέπει στις βρισιές να κάνουν το δρομολόγιο στόμα-αυτιά χωρίς απώλειες. Πάμε λοιπόν και καθόμαστε

μέσα, στη δροσιά. Τα ενδυματολογικά θέματα αναβάλλονται γι' αργότερα, μπροστά σε σιδηροδρομικούς σταθμούς με δύο εισόδους. Αφορούν ένα κουμπί που κάποια δάχτυλα, μούσκεμα στον ιδρώτα, πασπατεύουν με αυτοπεποίθηση.

ΟΜΑΔΑ Γ Σε χρόνο Παρακείμενο

Έχει γίνει μεσημέρι. Οι επιβάτες έχουν ανέβει στο λεωφορείο. Έχουμε στριμωχτεί. Ένας νεαρός έχει φορέσει στο κεφάλι ένα καπέλο, που έχει περιτριγυριστεί από ένα κορδόνι αντί για μια κορδέλα. Ο λαιμός του έχει μακρύνει. Έχει διαμαρτυρηθεί κατά τού διπλανού του γιατί, καθώς έχει πει, τον έχει σπρώξει. Μόλις έχει αντιληφθεί ένα κάθισμα ελεύθερο, έχει τρέξει προς τα κει κι έχει καθίσει. Τον έχω αντιληφθεί αργότερα, μπροστά στον σταθμό Σαίν Λαζάρ. Έχει φορέσει ένα παλτό. Ένας φίλος του, που έχει βρεθεί εκεί, του έχει δώσει αυτή τη συμβουλή: έχει χρειαστεί να έχει ράψει ένα πρόσθετο κουμπί.

ΟΜΑΔΑ Δ Σε χρόνο Παρατατικό

Γινόταν μεσημέρι. Οι επιβάτες ανέβαιναν στο λεωφορείο. Στριμωχνόμασταν. Ένας νεαρός φορούσε στο κεφάλι ένα καπέλο, που περιτριγυριζόταν από ένα κορδόνι αντί για μια κορδέλα. Ο λαιμός του μάκρανε. Διαμαρτυρόταν κατά του διπλανού του γιατί, καθώς έλεγε, τον έσπρωχνε. Μόλις αντιλαμβανόταν ένα κάθισμα ελεύθερο, έτρεχε προς τα κει και καθότανε. Τον αντιλαμβανόμουν αργότερα, μπροστά στον σταθμό Σαιν Λαζάρ. Φορούσε ένα παλτό. Ένας φίλος του που βρισκόταν εκεί του έδινε αυτή τη συμβουλή: χρειαζόταν να έραβε ένα πρόσθετο κουμπί.

Ερωτήσεις (Κοινές για όλες τις ομάδες)

- Ποιος ρηματικός χρόνος αξιοποιείται στο συγκεκριμένο αφηγηματικό κείμενο;
- Τι δηλώνει ο συγκεκριμένος χρόνος σε σχέση με την χρονική στιγμή της εκφώνησης του λόγου;

- Ποια συναισθήματα σας προκαλεί η εκτεταμένη χρήση του συγκεκριμένου χρόνου; (π.χ. μελαγχολία για κάτι που έχει γίνει, νοσταλγία, ατμόσφαιρα μυστηρίου, δραματική ένταση κ.ά.).
- Να μετατρέψετε τον χρόνο του ρήματος σε Εξακολουθητικό Μέλλοντα (Ομάδα Α), Στιγμιαίο Μέλλοντα (Ομάδα Β), Υπερσυντέλικο (Ομάδα Γ) και Συντελέσμενο Μέλλοντα (Ομάδα Δ). Ποιες αλλαγές παρατηρείτε;

Φύλλο εργασίας για το δεύτερο δίωρο

ΕΝΟΤΗΤΑ 3η

ΦΙΛΟΙ ΓΙΑ ΠΑΝΤΑ

ΑΣΚΗΣΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΓΡΑΦΗΣ

ΟΜΑΔΑ Α

1. Παρατηρήστε την ακόλουθη φωτογραφία και συζητήστε με την ομάδα σας σχετικά με τον τόπο, τον χρόνο, τα πρόσωπα και τα γεγονότα της φωτογραφίας.
  2. Υποθέστε τα συναισθήματα των προσώπων και συσχετίστε τα με ανάλογες καταστάσεις που έχετε βιώσει ή γνωρίζετε.
  3. Δώστε μια λεζάντα στη φωτογραφία.
  4. Γράψτε με την ομάδα σας «τη μικρή ιστορία της φωτογραφίας».
- Μπορείτε να γράψετε ό,τι υποθέτετε ότι προηγήθηκε της φωτογραφίας, να δώσετε τη δική σας συνέχεια στα γεγονότα, το δικό σας τέλος. Η αφήγηση μπορεί να γίνει σε πρώτο ή σε τρίτο πρόσωπο, ανάλογα με την οπτική γωνία που θα επιλέξετε ως αφηγητές. Να αξιοποιήσετε την παρελθοντική βαθμίδα και συγκεκριμένα τον Αόριστο και Παρατατικό χρόνο (στις άλλες ομάδες θα δοθούν άλλοι χρόνοι).
5. Δώστε έναν τίτλο στην ιστορία σας.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Το θέμα της ιστορίας που σχετίζεται με τη φωτογραφία θα πρέπει να αφορά στην εφηβική φιλία.

ΛΕΖΑΝΤΑ: .....

Η ΜΙΚΡΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΤΙΤΛΟΣ: .....

«ΦΙΛΟΙ ΓΙΑ ΠΑΝΤΑ» ΑΣΚΗΣΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΓΡΑΦΗΣ/ ΟΜΑΔΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ - ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ (RUBRIC)

ΚΡΙΤΗΡΙΑ	ΜΑΘΗΤΗΣ:					ΒΑΘΜΟΣ
	10-9	8-7	6-5	4-3	2-0	
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	Η λεζάντα που επιλέχθηκε είχε απόλυτη σχέση με τη φωτογραφία.	Η λεζάντα που επιλέχθηκε είχε σχέση με τη φωτογραφία.	Η λεζάντα που επιλέχθηκε είχε κάποια σχέση με τη φωτογραφία.	Η λεζάντα που επιλέχθηκε είχε μικρή σχέση με τη φωτογραφία.	Η λεζάντα που επιλέχθηκε δεν είχε καμία σχέση με τη φωτογραφία.	
	Το περιεχόμενο της ιστορίας σχετίζεται απόλυτα με τη φωτογραφία και αναδεικνύει άριστα το θέμα των εφηβικών σχέσεων.	Το περιεχόμενο της ιστορίας σχετίζεται με τη φωτογραφία και αναδεικνύει πολύ καλά το θέμα των εφηβικών σχέσεων.	Το περιεχόμενο της ιστορίας σχετίζεται με τη φωτογραφία και αναδεικνύει καλά το θέμα των εφηβικών σχέσεων.	Το περιεχόμενο της ιστορίας σχετίζεται ελάχιστα με τη φωτογραφία και αναδεικνύει μερικώς το θέμα των εφηβικών σχέσεων.	Το περιεχόμενο της ιστορίας δε σχετίζεται με τη φωτογραφία και δεν αναδεικνύει επαρκώς το θέμα των εφηβικών σχέσεων.	
	Ο τίτλος της ιστορίας συνδυάζεται άριστα με το περιεχόμενο.	Ο τίτλος της ιστορίας συνδυάζεται πολύ καλά με το περιεχόμενο.	Ο τίτλος της ιστορίας συνδυάζεται καλά με το περιεχόμενο.	Ο τίτλος της ιστορίας συνδυάζεται μέτρια με το περιεχόμενο.	Ο τίτλος της ιστορίας δε συνδυάζεται με το περιεχόμενο.	
ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ	Η ιστορία είναι άριστα οργανωμένη και διαθέτει όλα τα χαρακτηριστικά της αφήγησης (πλοκή, χρονική σειρά, ακολουθία χρόνων, αιτιακές σχέσεις).	Η ιστορία είναι πολύ καλά οργανωμένη και διαθέτει τα χαρακτηριστικά της αφήγησης (πλοκή, χρονική σειρά, ακολουθία χρόνων αιτιακές σχέσεις).	Η ιστορία είναι καλά οργανωμένη και διαθέτει κάποια από τα χαρακτηριστικά της αφήγησης (πλοκή, χρονική σειρά, ακολουθία χρόνων, αιτιακές σχέσεις).	Η ιστορία είναι μέτρια οργανωμένη και διαθέτει λίγα από τα χαρακτηριστικά της αφήγησης (πλοκή, χρονική σειρά, ακολουθία χρόνων αιτιακές σχέσεις).	Η ιστορία δε διαθέτει στοιχεία οργάνωσης και χαρακτηριστικά της αφήγησης (πλοκή, χρονική σειρά, ακολουθία χρόνων, αιτιακές σχέσεις).	
ΥΦΟΣ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ ΓΛΩΣΣΑΣ	Η ιστορία διαθέτει στον μέγιστο βαθμό λογοτεχνικό ύφος και λογοτεχνικά στοιχεία (εκφραστικά μέσα, αφηγηματικοί τρόποι).	Η ιστορία διαθέτει σε μεγάλο βαθμό λογοτεχνικό ύφος και λογοτεχνικά στοιχεία (εκφραστικά μέσα, αφηγηματικοί τρόποι).	Η ιστορία διαθέτει σε ικανοποιητικό βαθμό λογοτεχνικό ύφος και λογοτεχνικά στοιχεία (εκφραστικά μέσα, αφηγηματικοί τρόποι).	Η ιστορία διαθέτει σε μέτριο βαθμό λογοτεχνικό ύφος και λογοτεχνικά στοιχεία (εκφραστικά μέσα, αφηγηματικοί τρόποι).	Η ιστορία διαθέτει στοιχειωδώς λογοτεχνικό ύφος και λογοτεχνικά στοιχεία (εκφραστικά μέσα, αφηγηματικοί τρόποι).	

Περιληπτική τεκμηρίωση των χαρακτηρισμών

.....

.....

.....

.....

.....

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Θα μπορούσε το ίδιο σενάριο να πραγματοποιηθεί με περισσότερες διδακτικές ώρες δίνοντας τη δυνατότητα σε κάθε ομάδα να γράψει με αφορμή την ίδια εικόνα περισσότερες από μια ιστορίες σε διαφορετικό ρηματικό χρόνο κάθε φορά. Με τον τρόπο αυτό θα συνειδητοποιούσαν καλύτερα την αλλαγή ύφους που επιφέρει η αλλαγή των ρηματικών χρόνων.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Το συγκεκριμένο σενάριο αξιοποίησε πρακτικές-τεχνικές δημιουργικής γραφής. Συνδυάστηκαν γνώσεις από το μάθημα της Λογοτεχνίας σχετικά με την πλοκή ενός αφηγήματος. Οι μαθητές αξιοποίησαν δικά τους βιώματα, τα οποία προέβαλαν στο εικονιστικό υλικό (ρατσισμός, σχολικός εκφοβισμός, φιλικές σχέσεις, φιλία στο διαδίκτυο κ.λπ.). Στην προσπάθειά τους αυτή αξιοποίησαν γνώσεις για τη γλώσσα και τα κειμενικά είδη. Συνειδητοποίησαν δυσκολίες και χειρίστηκαν καλύτερα την ακολουθία των χρόνων.

Η αυτο-αξιολόγηση μέσω των πινάκων διαβαθμισμένων κριτηρίων δε νομίζω ότι ήταν αποτελεσματική, γιατί οι μαθητές δεν είχαν συγκρίσιμα μεγέθη με αποτέλεσμα να υπερτιμούν ή να υποτιμούν το αποτέλεσμα της εργασίας τους. Ο συγκεκριμένος πίνακας μπορεί να εξυπηρετεί τον διδάσκοντα ή ομάδα εργασίας μαθητών που θα αναλάβουν να αξιολογήσουν τις εργασίες των άλλων ομάδων.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βεκρής, Ελ. 2009. *Στοχεύοντας στον κριτικό γραμματισμό: Πρακτικές ανάγνωσης στο μάθημα της Νεοελληνικής Γλώσσας στο Γυμνάσιο*. Διδ. Διατριβή. Ρέθυμνο: Πανεπιστήμιο Κρήτης.

Καραβίτη, Τζ., Σακατζής, Δ. & Πην. Χατζηδημητρίου. 2004. *«Το Πορτοκάλι με την Περόνη»: υλικό εργασίας. Θεατρικές ασκήσεις και δημιουργικές δραστηριότητες.*

Αθήνα: Πανελλήνιο Δίκτυο για το Θέατρο στην Εκπαίδευση.

Κενώ, Ρ. 1984. *Ασκήσεις Ύφους*. Απόδοση: Αχιλλέας Κυριακίδης. Αθήνα: Ύψιλον.

Teach-nology rubric maker. 2003. Στην ηλ. διεύθυνση [http:// www.teach-nology.com/web_tools/rubrics/](http://www.teach-nology.com/web_tools/rubrics/)

Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού. 2012. *Δημιουργική Γραφή. Οδηγίες πλεύσεως (Βιβλίο εκπαιδευτικού)*. Αθήνα: ΠΙ-Υπηρεσία Ανάπτυξης Προγραμμάτων.

Χαραμπόπουλος, Α. & Σ. Χατζησαββίδης. 1997. *Διδασκαλία της λειτουργικής χρήσης της γλώσσας*. Θεσσαλονίκη: Κώδικας.

Χατζησαββίδης, Σ. & Α. Χατζησαββίδου. 2011. *Γραμματική Νέας Ελληνικής Γλώσσας*. Αθήνα: ΟΕΔΒ.